HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

15 februarie 2007 *

În cauza C-292/05,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul Protocolului din 3 iunie 1971 privind interpretarea de către Curtea de Justiție a Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială de Efeteio Patron (Grecia), prin decizia din 8 iunie 2005, primită de Curte la 20 iulie 2005, în procedura

Eirini Lechouritou,

Vasileios Karkoulias,

Georgios Pavlopoulos,

Panagiotis Brátsikas,

Dimitrios Sotiropoulos,

Georgios Dimopoulos

împotriva

Dimosio tis Omospondiakis Dimokratias tis Germanias,

* Limba de procedură: greaca.

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, preşedinte de cameră, domnii R. Schintgen (raportor), J. Klučka, doamna R. Silva de Lapuerta şi domnul J. Makarczyk, judecători,

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă şi în urma şedinţei din 28 septembrie 2006,

luând în considerare observaţiile prezentate:

— pentru doamna Lechouritou, precum şi pentru domnii Karkoulias, Pavlopoulos, Brátsikas, Sotiropoulos şi Dimopoulos, de I. Stamoulis, dikigoros, şi J. Lau, Rechtsanwalt;

— pentru guvernul german, de domnul R. Wagner, în calitate de agent, asistat de domnul B. Heß, professeur;

— pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul G. Aiello, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul olandez, de doamna H. G. Sevenster și de domnul M. de Grave, în calitate de agenți;

— pentru guvernul polonez, de domnul T. Nowakowski, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de doamnele M. Condou-Durande și A.-M. Rouchaud-Joët, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 noiembrie 2006,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 1 din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32), astfel cum a fost modificată prin Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (JO L 304, p. 1 și – text modificat – p. 77), prin Convenția din 25 octombrie 1982 privind aderarea Republicii Elene (JO L 388, p. 1) și prin Convenția din 26 mai 1989 privind aderarea Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze (JO L 285, p. 1, denumită în continuare „Convenția de la Bruxelles").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Lechouritou şi domnii Karkoulias, Pavlopoulos, Brátsikas, Sotiropoulos şi Dimopoulos, resortisanţi greci cu domiciliul în Grecia, reclamanţi în acţiunea principală, pe de o parte, şi Republica Federală Germania, pe de altă parte, cu privire la repararea prejudiciului material şi moral suferit de reclamanţi, ai căror părinţi au fost victimele acţiunilor forţelor armate germane în timpul ocupării Greciei în perioada celui de al Doilea Război Mondial.

Cadrul juridic

3 Articolul 1 din Convenţia de la Bruxelles, care constituie titlul I al acesteia, intitulat „Domeniul de aplicare", prevede:

„Prezenta convenţie se aplică în materie civilă şi comercială indiferent de natura instanţei. Ea nu se aplică în special în materie fiscală, vamală sau administrativă.

Sunt excluse de la aplicarea convenţiei:

1) starea şi capacitatea persoanelor fizice, raporturile patrimoniale dintre soţi, testamentele şi succesiunile;

2) reorganizarea judiciară şi falimentul, concordatele şi alte proceduri similare;

3) securitatea socială;

4) arbitrajul." [traducere neoficială]

4 Normele de competență stabilite de Convenția de la Bruxelles sunt prevăzute la articolele 2-24, care constituie titlul II al acesteia.

5 Articolul 2, care face parte din secțiunea 1, intitulată „Dispoziții generale", a titlului II, enunță în primul paragraf norma de principiu a Convenției de la Bruxelles în termenii următori:

„Sub rezerva dispozițiilor prezentei convenții, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat contractant sunt acționate în judecată, indiferent de cetățenia sau naționalitatea acestora, în fața instanțelor statului respectiv." [traducere neoficială]

6 Articolul 3 primul paragraf din Convenția de la Bruxelles, care figurează în aceeași secțiune 1, este formulat după cum urmează:

„Persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat contractant pot fi acționate în justiție în fața instanțelor altui stat contractant numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-6 din prezentul titlu." [traducere neoficială]

7 Articolele 5-18 din Convenția de la Bruxelles, care formează secțiunile 2-6 din titlul II al acesteia, enunță normele de competență specială, imperativă sau exclusivă.

8 Potrivit articolului 5, care figurează în secțiunea 2, intitulată „Competențe speciale", a titlului II din Convenția de la Bruxelles:

„Pârâtul domiciliat pe teritoriul unui stat contractant poate fi acționat în justiție, într-un alt stat contractant:

[...]

3) în materie delictuală sau cvasidelictuală, în fața instanței din locul în care s-a produs faptul prejudiciabil;

4) dacă este vorba de o acțiune pentru repararea prejudiciului sau de o acțiune în restituire ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni, în fața instanței sesizate prin acțiunea publică, în măsura în care această instanță, conform legii, poate judeca acțiuni civile;

[...]" [traducere neoficială]

Acțiunea principală și întrebările preliminare

9 Din dosarul transmis Curții de instanța de trimitere rezultă că litigiul din acțiunea principală își are originea în masacrul civililor comis de soldați ai forțelor armate germane la 13 decembrie 1943, în urma căruia au rezultat 676 de victime din rândul locuitorilor din localitatea Kalavrita (Grecia).

10 În cursul anului 1995, reclamanții din acțiunea principală au introdus o acțiune la Polymeles Protodikeio Kalavriton, cu scopul de a obține obligarea Republicii Federale Germania la repararea prejudiciilor materiale, precum și a prejudiciului moral și a suferințelor psihice care le-au fost cauzate de acțiunile forțelor armate germane.

11 În 1998, Polymeles Protodikeio Kalavriton, în fața căreia Republica Federală Germania nu a compărut, a respins acțiunea pentru motivul că instanțele grecești nu sunt competente să se pronunțe asupra acesteia, dat fiind că statul pârât, care este un stat suveran, beneficiază de privilegiul imunității în conformitate cu articolul 3 alineatul 2 din Codul de procedură civilă grec.

12 În ianuarie 1999, reclamanții din acțiunea principală au declarat apel împotriva acestei hotărâri de respingere la Efeteio Patron, care, după ce a hotărât în cursul anului 2001 că apelul este admisibil din punct de vedere formal, a suspendat judecarea cauzei până când Anotato Eidiko Dikastirio (curte supremă specială) se va fi pronunțat într-o cauză paralelă cu privire la interpretarea regulilor de drept internațional în materia imunității de jurisdicție a statului suveran și la calificarea acestora drept reguli general admise de comunitatea internațională. Mai exact, respectiva cauză purta, pe de o parte, asupra faptului dacă articolul 11 din Convenția europeană privind imunitatea statelor – semnată la Basel la 16 mai 1972, dar la care

Republica Elenă nu este parte contractantă – trebuie considerat ca fiind o normă de drept internațional general recunoscută. Potrivit articolului 11 din Convenția europeană privind imunitatea statelor, „[u]n stat contractant nu poate invoca imunitatea de jurisdicție în fața unei instanțe a unui alt stat contractant dacă procesul se referă la repararea unui prejudiciu adus persoanei sau unui bun, dacă faptele care au cauzat prejudiciul sunt comise pe teritoriul statului forului și dacă făptuitorul se afla pe teritoriul statului respectiv atunci când a comis faptele" [traducere neoficială]. Pe de altă parte, în aceeași cauză a fost pusă și întrebarea dacă această excepție privind imunitatea statelor contractante acoperă, conform cutumei internaționale, cererile de despăgubire pentru actele delictuale comise în timpul unui conflict armat, dar care au afectat persoane ce aparțin unui anumit grup sau dintr-o anumită localitate, care nu erau implicate în conflictul armat și nu participau la operațiunile de război.

13 În cursul anului 2002, Anotato Eidiko Dikastirio s-a pronunțat în această privință în cauza cu care era sesizată la acea vreme în sensul că „în stadiul actual al evoluției dreptului internațional, continuă să se aplice regula general admisă a acestui drept conform căreia un stat nu poate fi în mod valabil chemat în fața unei instanțe a unui alt stat pentru obținerea de despăgubiri în legătură cu o faptă cauzatoare de prejudicii de orice natură care a fost comisă pe teritoriul statului forului și în care sunt implicate sub orice formă forțele armate ale statului pârât, fie pe timp de război, fie pe timp de pace", astfel încât statul pârât se bucură în acest caz de imunitate.

14 Conform articolului 100 alineatul 4 din Constituția elenă, hotărârile pronunțate de Anotato Eidiko Dikastirio sunt „irevocabile". Mai mult, conform articolului 54 alineatul 1 din codul referitor la această instanță, o hotărâre în care aceasta se pronunță asupra faptului dacă o regulă de drept internațional trebuie considerată ca fiind general admisă „este obligatorie *erga omnes*". În consecință, o hotărâre pronunțată de Anotato Eidiko Dikastirio care a clarificat un aspect referitor la

întrebarea dacă o anumită regulă de drept internațional trebuie considerată ca fiind general admisă și aprecierea formulată în această privință într-o astfel de hotărâre sunt obligatorii nu numai pentru instanța care a adresat întrebarea către Anotato Eidiko Dikastirio sau pentru părțile care au introdus acțiunea ce se află la originea acelei hotărâri, ci și pentru orice instanță sau orice organ al Republicii Elene în fața căruia se ridică aceeași problemă.

15 După ce reclamanții din acțiunea principală au invocat Convenția de la Bruxelles, mai precis articolul 5 punctele 3 și 4 din aceasta, care, în opinia lor, a abrogat privilegiul imunității statelor în toate cazurile de delicte comise pe teritoriul statului de care aparține instanța sesizată, instanța de trimitere are totuși îndoieli cu privire la faptul dacă acțiunea care se află pe rolul său intră în domeniul de aplicare a respectivei convenții, arătând în această privință că existența unui privilegiu de imunitate în beneficiul statului pârât și, în consecință, lipsa competenței instanțelor grecești de soluționare a cauzei cu care aceasta este sesizată depind de răspunsul la chestiuni de drept contestate.

16 Acesta este contextul în care Efeteio Patron a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Intră în domeniul de aplicare material al Convenției de la Bruxelles, în conformitate cu articolul 1 din aceasta, acțiunile în despăgubire introduse de persoane fizice împotriva statului pârât în calitatea acestuia de parte responsabilă civilmente pentru actele sau omisiunile forțelor sale armate survenite în timpul ocupației militare a statului în care reclamanții își au reședința, în urma unui război de agresiune inițiat de către pârât, în vădită contradicție cu dreptul războiului și care pot fi, de asemenea, considerate crime împotriva umanității?

2) Este compatibilă cu sistemul Convenţiei de la Bruxelles invocarea de către un stat pârât a excepţiei de imunitate, astfel încât, în cazul unui răspuns afirmativ, Convenţia încetează automat să mai fie aplicabilă în privinţa actelor şi a omisiunilor forţelor armate ale pârâtului care au avut loc înainte de intrarea în vigoare a respectivei convenţii, şi anume în cursul anilor 1941-1944?"

Cu privire la procedura în faţa Curţii

17 Prin scrisoarea depusă la grefa Curţii la 28 noiembrie 2006, reclamanţii din acţiunea principală au formulat observaţii cu privire la concluziile avocatului general şi au cerut Curţii să „declare că această cauză prezintă o «importanţă excepţională» şi [să] o trimită spre judecare în şedinţă plenară sau Marii Camere, în conformitate cu articolul 16 din Statutul Curţii".

18 În această privinţă, este important să se amintească de la bun început că nici Statutul Curţii, nici Regulamentul de procedură al acesteia nu prevăd posibilitatea ca părţile să depună observaţii ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general. De asemenea, potrivit jurisprudenţei, o cerere formulată în acest sens trebuie să fie respinsă (a se vedea în special ordonanţa din 4 februarie 2000, Emesa Sugar, C-17/98, p. I-665, punctele 2 şi 19).

19 De asemenea, trebuie arătat că, în temeiul articolului 16 al treilea paragraf din Statutul Curţii, „[aceasta] se întruneşte în Marea Cameră la cererea unui stat membru sau a unei instituţii a Comunităţilor, care este parte într-un proces".

20 Or, pe de o parte, rezultă chiar din formularea articolului 16 menționat anterior că particularii nu au calitatea de a prezenta o astfel de cerere și, pe de altă parte, că cererea de trimitere a cauzei spre judecare Marii Camere nu a fost formulată, în cazul de față, de către un stat membru sau de o instituție a Comunităților care este parte în proces.

21 Mai mult, în afara cazurilor enumerate în al patrulea paragraf al aceluiași articol 16, numai Curtea, în temeiul celui de al cincilea paragraf al acestuia, dispune de posibilitatea de a decide, după ascultarea avocatului general, să trimită o cauză spre judecare în ședință plenară, în cazul în care consideră că această cauză are o importanță excepțională.

22 În prezenta cauză, Curtea consideră că nu este necesar să dispună o astfel de trimitere.

23 În aceste condiții, cererea descrisă la punctul 17 din prezenta hotărâre trebuie respinsă.

24 Trebuie adăugat că aceeași concluzie s-ar impune și în ipoteza în care cererea reclamanților din acțiunea principală ar fi considerată ca urmărind să obțină redeschiderea procedurii.

25 În această privinţă, trebuie amintit că, din oficiu, la propunerea avocatului general sau chiar la cererea părţilor, Curtea poate dispune redeschiderea procedurii orale, în conformitate cu articolul 61 din Regulamentul său de procedură, în cazul în care consideră că nu este suficient lămurită sau că trebuie să soluţioneze cauza în temeiul unui argument care nu a fost dezbătut de părţi (a se vedea în special hotărârea din 19 februarie 2002, Wouters şi alţii, C-309/99, Rec., p. I-1577, punctul 42, hotărârea din 14 decembrie 2004, Radlberger Getränkegesellschaft şi S. Spitz, C-309/02, Rec., p. I-11763, punctul 22, şi hotărârea din 29 iunie 2006, SGL Carbon/Comisia, C-308/04 P, Rec., p. I-5977, punctul 15).

26 Cu toate acestea, Curtea, după ascultarea avocatului general, consideră că, în cazul de faţă, dispune de toate elementele necesare pentru a răspunde la întrebările adresate de instanţa de trimitere şi că aceste elemente au făcut obiectul dezbaterilor desfăşurate în faţa sa.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

27 Prin intermediul primei întrebări, instanţa de trimitere solicită, în esenţă, să se stabilească dacă articolul 1 primul paragraf prima teză din Convenţia de la Bruxelles trebuie interpretat în sensul că o acţiune în justiţie introdusă de persoane fizice într-un stat contractant împotriva unui alt stat contractant şi care urmăreşte obţinerea de despăgubiri pentru prejudiciile suferite de către avânzii-cauză ai victimelor acţiunilor întreprinse de forţe armate în cadrul unor operaţiuni de război pe teritoriul primului stat aparţine „materiei civile" în înţelesul acestei dispoziţii.

28 Trebuie constatat de la bun început că, deși, conform articolului 1 primul paragraf prima teză, Convenția de la Bruxelles stabilește principiul conform căruia domeniul său de aplicare este limitat la „materia civilă și comercială", această convenție nu definește nici conținutul, nici întinderea acestei noțiuni.

29 În această privință, este important să se amintească faptul că, pentru a asigura, în măsura posibilului, egalitatea și uniformitatea drepturilor și obligațiilor care decurg din Convenția de la Bruxelles pentru statele contractante și pentru persoanele interesate, termenii respectivei dispoziții nu trebuie interpretați ca reprezentând o simplă trimitere la dreptul intern al unuia sau al altuia dintre aceste state. Astfel, rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții că noțiunea „materie civilă și comercială" trebuie considerată ca fiind o noțiune autonomă, ce trebuie interpretată prin referire, pe de o parte, la obiectivele și la sistemul Convenției de la Bruxelles și, pe de altă parte, la principiile generale care reies din ansamblul sistemelor juridice naționale (a se vedea în special hotărârea din 14 octombrie 1976, LTU, 29/76, Rec., p. 1541, punctele 3 și 5, hotărârea din 16 decembrie 1980, Rüffer, 814/79, Rec., p. 3807, punctul 7, hotărârea din 14 noiembrie 2002, Baten, C-271/00, Rec., p. I-10489, punctul 28, hotărârea din 15 mai 2003, Préservatrice foncière TIARD, C-266/01, Rec., p. I-4867, punctul 20, și hotărârea din 18 mai 2006, ČEZ, C-343/04, Rec., p. I-4557, punctul 22).

30 Potrivit Curții, această interpretare conduce la excluderea anumitor acțiuni în justiție sau decizii judecătorești din domeniul de aplicare a Convenției de la Bruxelles datorită elementelor care caracterizează natura raporturilor juridice dintre părțile din litigiu sau obiectul acestuia (a se vedea hotărârile citate anterior LTU, punctul 4, Rüffer, punctul 14, Baten, punctul 29, Préservatrice foncière TIARD, punctul 21, ČEZ, punctul 22, și hotărârea din 1 octombrie 2002, Henkel, C-167/00, Rec., p. I-8111, punctul 29).

31 Astfel, Curtea a considerat că dacă anumite litigii dintre o autoritate publică şi o persoană de drept privat pot intra în domeniul de aplicare a Convenţiei de la Bruxelles, situaţia este diferită atunci când autoritatea publică acţionează în exercitarea puterii publice (a se vedea hotărârile citate anterior LTU, punctul 4, Rüffer, punctul 8, Henkel, punctul 26, Baten, punctul 30, Préservatrice foncière TIARD, punctul 22, şi hotărârea din 21 aprilie 1993, Sonntag, C-172/91, Rec., p. I-1963, punctul 20).

32 Acesta este principiul în temeiul căruia Curtea s-a pronunţat în sensul că un organism naţional sau internaţional de drept public care urmăreşte recuperarea taxelor datorate de o persoană de drept privat pentru utilizarea instalaţiilor şi serviciilor acestuia acţionează în exercitarea puterii publice, în special atunci când această utilizare este obligatorie şi exclusivă, iar cuantumul taxelor, metodele de calcul, precum şi procedurile de încasare sunt stabilite unilateral faţă de utilizatori (hotărârea LTU, citată anterior, punctul 4).

33 De asemenea, Curtea a considerat că noţiunea „materie civilă şi comercială", în înţelesul articolului 1 primul paragraf prima teză din Convenţia de la Bruxelles, nu include o acţiune introdusă de către stat în calitatea acestuia de administrator al cursurilor de apă publice împotriva persoanei responsabile din punct de vedere legal pentru recuperarea cheltuielilor efectuate cu deplasarea unei epave în executarea unei obligaţii internaţionale pe care administratorul respectiv a efectuat-o în exercitarea autorităţii publice (hotărârea Rüffer, citată anterior, punctele 9 şi 16).

34 Într-adevăr, contestațiile de această natură își au originea în manifestarea prerogativelor de autoritate publică de către una dintre părțile din litigiu, ca urmare a exercitării de către aceasta a unor puteri exorbitante în raport cu normele de drept comun aplicabile în relațiile dintre particulari (a se vedea în acest sens hotărârile citate anterior Sonntag, punctul 22, Henkel, punctul 30, Préservatrice foncière TIARD, punctul 30, și hotărârea din 5 februarie 2004, Frahuil, C-265/02, Rec., p. I-1543, punctul 21).

35 Or, o astfel de apreciere se impune cu atât mai mult într-un litigiu precum cel din acțiunea principală.

36 Într-adevăr, acțiunea în despăgubire introdusă de reclamanții din acțiunea principală împotriva Republicii Federale Germania își are originea în operațiuni ale unor forțe armate din timpul celui de al Doilea Război Mondial.

37 Astfel cum a arătat avocatul general la punctele 54-56 din concluziile sale, nu există niciun dubiu asupra faptului că operațiunile desfășurate de forțe armate reprezintă una dintre manifestările caracteristice ale suveranității statului, în special datorită faptului că acestea sunt decise în mod unilateral și cu caracter obligatoriu de către autoritățile publice competente și sunt legate în mod indisociabil de politica externă și de apărare a statelor.

38 Rezultă de aici că acte precum cele care se află la originea prejudiciului invocat de reclamanţii din acţiunea principală şi, prin urmare, a acţiunii în despăgubire introduse de aceştia la instanţele elene trebuie considerate ca rezultând dintr-o manifestare a autorităţii publice din partea statului în cauză la data la care aceste acte au fost comise.

39 Având în vedere jurisprudenţa amintită la punctul 30 din prezenta hotărâre, o acţiune în justiţie precum cea introdusă la instanţa de trimitere nu intră în domeniul de aplicare material al Convenţiei de la Bruxelles, astfel cum este definit la articolul 1 primul paragraf prima teză din aceasta.

40 O astfel de interpretare nu poate fi repusă în discuţie de argumentul, dezvoltat în special de reclamanţii din acţiunea principală, conform căruia, pe de o parte, acţiunea introdusă de aceştia la instanţele elene împotriva Republicii Federale Germania reprezintă o acţiune în răspundere civilă, care ar intra în cele din urmă în domeniul de aplicare a articolului 5 punctele 3 şi 4 din Convenţia de la Bruxelles, şi, pe de altă parte, actele *iure imperii* nu includ acţiunile ilegale sau ilicite.

41 Mai întâi, Curtea s-a pronunţat deja în sensul că este suficient ca reclamantul să acţioneze pe baza unei pretenţii care îşi are originea într-un act de autoritate publică pentru a considera că acţiunea acestuia, oricare ar fi natura procedurii recunoscute în acest sens de dreptul naţional, este exclusă din domeniul de aplicare a Convenţiei de la Bruxelles (a se vedea hotărârea Rüffer, citată anterior, punctele 13 şi 15). Împrejurarea că acţiunea introdusă la instanţa de trimitere este prezentată ca având un caracter civil, în măsura în care urmăreşte să obţină compensarea bănească a prejudiciului material şi moral cauzat reclamanţilor din acţiunea principală, este, în consecinţă, lipsit de orice relevanţă.

42 Apoi, trimiterea făcută la normele de competență enunțate în special la articolul 5 punctele 3 și 4 din Convenția de la Bruxelles este inoperantă, întrucât faptul de a ști dacă aceasta se aplică acțiunii principale constituie în mod logic o chestiune prealabilă care, în cazul unui răspuns negativ precum în situația de față, scutește instanța sesizată de orice analiză a normelor de fond prevăzute de această convenție.

43 În sfârșit, problema caracterului legal sau ilegal al actelor de autoritate publică care constituie fundamentul acțiunii principale privește natura acestor acte, iar nu materia în care acestea se încadrează. Din moment ce această materie în sine trebuie considerată ca neintrând în domeniul de aplicare a Convenției de la Bruxelles, caracterul ilegal al unor astfel de acte nu poate justifica o interpretare diferită.

44 În plus, teza apărată în această privință de către reclamanții din acțiunea principală, dacă ar fi fost admisă, ar ridica probleme de fond prealabile chiar înainte ca domeniul de aplicare a Convenției de la Bruxelles să poată fi determinat cu certitudine. Or, astfel de dificultăți ar fi cu siguranță incompatibile cu sistemul și cu scopul urmărit de această convenție, care – astfel cum rezultă din preambulul acesteia, precum și din raportul domnului Jenard referitor la Convenția de la Bruxelles (JO 1979, C 59, p. 1) – se întemeiază pe încrederea reciprocă a statelor contractante în sistemele lor juridice, precum și în instituțiile lor judiciare și urmărește să asigure securitatea juridică, prevăzând norme uniforme în materia conflictelor de competență în domeniul civil și comercial, precum și simplificarea formalităților în vederea recunoașterii și a executării rapide a hotărârilor judecătorești care provin din statele contractante.

45 Pe de altă parte, în același domeniu al cooperării judiciare în materie civilă, Regulamentul (CE) nr. 805/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind crearea unui Titlu Executoriu European pentru creanțele necontestate (JO L 143, p. 15), care, la articolul 2 alineatul (1), prevede, printre altele, că se aplică „în materie civilă și comercială", precizează în chiar aceeași dispoziție că „nu reglementează [...] răspunderea statului pentru acte sau omisiuni comise în exercitarea autorității publice («*acta iure imperii*»)", fără să facă, în

această privinţă, o distincţie în funcţie de natura legală sau ilegală a respectivelor acte sau omisiuni. Acelaşi lucru este valabil pentru articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului European şi al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a unei proceduri europene de somaţie de plată (JO L 399, p. 1).

46 Având în vedere toate considerentele care precedă, trebuie răspuns la prima întrebare că articolul 1 primul paragraf prima teză din Convenţia de la Bruxelles trebuie interpretat în sensul că nu aparţine „materiei civile", în înţelesul acestei dispoziţii, o acţiune în justiţie introdusă de persoane fizice într-un stat contractant împotriva unui alt stat contractant şi care urmăreşte obţinerea de despăgubiri pentru prejudiciul suferit de către avânzii-cauză ai victimelor acţiunilor întreprinse de forţe armate în cadrul unor operaţiuni de război pe teritoriul primului stat.

Cu privire la a doua întrebare

47 Ţinând seama de răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

48 Întrucât, în privinţa părţilor din acţiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanţa de trimitere, este de competenţa acesteia să se pronunţe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observaţii Curţii, altele decât cele ale părţilor menţionate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 1 primul paragraf prima teză din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, astfel cum a fost modificată prin Convenția din 9 octombrie 1978 privind aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, prin Convenția din 25 octombrie 1982 privind aderarea Republicii Elene și prin Convenția din 26 mai 1989 privind aderarea Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze, trebuie interpretat în sensul că o acțiune în justiție introdusă de persoane fizice într-un stat contractant împotriva unui alt stat contractant și care urmărește obținerea de despăgubiri pentru prejudiciul suferit de către avânzii-cauză ai victimelor acțiunilor întreprinse de forțe armate în cadrul unor operațiuni de război pe teritoriul primului stat nu aparține „materiei civile" în înțelesul acestei dispoziții.

Semnături